

15. aastapäev.

Kreuzwaldi nim.
Eesti NSY Riiklik
Raamatukogu

2023. Ühisk. nummer 15 kóp.

Meie Mats

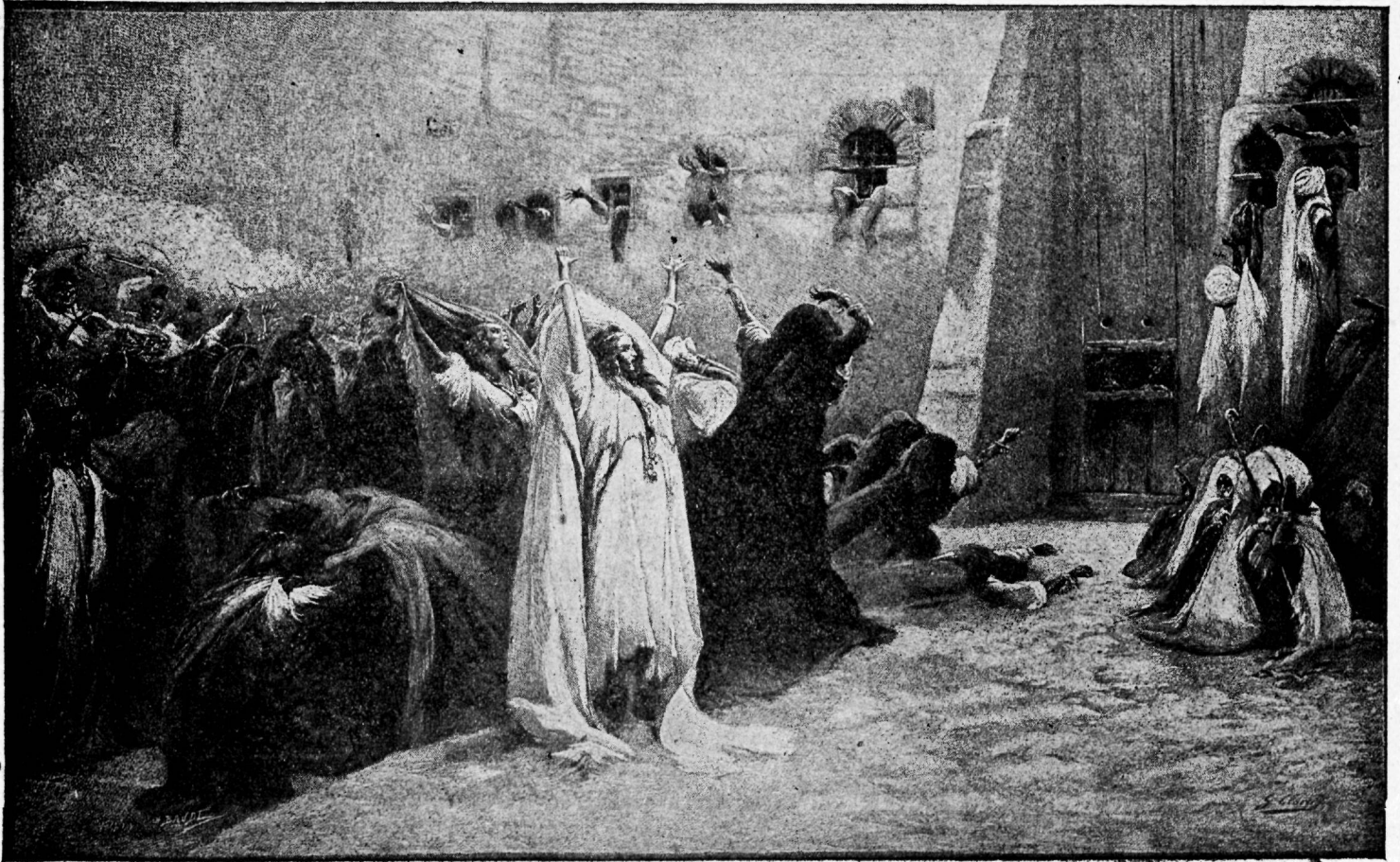
Nr. 98.

Laupäeval, 2. (15.) juulil 1916.

Nr. 98

Sittlaste üleüldine pealetungimine. Inglise tormijooks fantslaste kaeviku peale.

Raiste jumalagajätmine nekrutitega Egiptuses

Pärismaa.

Otto Höder.

1.

Glamišels määratud laudmajalase akna juures seisis Gordon Harland, Amerika Ühisriikide läänepoolses osas ehitatava suure orupaisu ehitamise juhataja, oma ametist lahkunud eelkäija kõrval. Järelemõtteleval näol filmitises ta oma ees seiswat ebaharilikku, wõõranäolist kõrbeapanoramat.

Tema pillude ees seisis, sest põletawa päikese kiiri, arwata kolmkümmend penikoormat lai ja vähemalt kuuskümmend penikoormat pikk troostita kõrbe, mida igalt poolt kõrged laawataksud ümbritsesid. Hüiglapaisude abil kawatseti seda maad, seda suurt orgu wee alla lasta, et weelaline pind aastatuhandete pitusest unest ärkats ja wiljatandjaks saaks.

„Jah, oma töö siimaalse käigu üle ei wõi meie mitte kurta,“ tähendas endine tööjuhataja, talle ajemele New-Yorgist nüüd noorem ametiwend oli saadetud. „Siimaani läks tööl kui nõõri möõda — wäljaarwatud seal ülewal see wana põikpea Tom Dugan! Sel mehel on siit umbes kümme penikoormat jõge möõda üles minnes loomadefaswatus ja ta katseb meid takistada; teadagi niifama wäeti jõuga, nagu mõni langelaadne metshärg kiirrongi katseb seisma panna. Ruid peawalu, palju peawalu wõib ta meile weel siiski teha — õigemine teile, Harland,“ pöõbras kõneleja ametiwenna poole. „Sest mina olen õnnelik, kui siit pöõrgust pääsen. Olen oma nahta siin juba küllalt kaua kuuwatada lastnud!“

Ja istus tagurpidi tooli peale ja filmitises ametiwenda heatahtliselt.

„Imelik,“ algas ta siis uueste, „kus ial ehitatakse ja puuritakse, igalpool leidub enneweeputuslikki olemusi! Nad tulid wististe teiste paksunahaga olemuste feltsis ju Noa laewast wälja ja asusid juba enne wee täielist alanemist elama. Nüüd lasjwad nad oma karja juba aastat kolmkümmend poole kuningriigi suurusel karjamaal käia, ilma et selle eest midagi maksaksid, elawad hästi ja usuwad nähtawaste, et Jumal ja maailm nende oma on. Nagu seal ülewal see Tom Dugan. Meie pidime jõe tema juurest kõrwale juhtima ja ta weest ilma jätma — see on õige. Teadagi, et temale tubli kahjutasu anname, aga tema ei lepi millegagi, waid tõendab, maa olla tema oma, sest tema olewat enne meid siin olnud. Katsugu meie ometi teda siit minema ajada! Nüüd andsime asja kohtu kätte. Muidugi teada, et ta protsessi kaotab, aga selle lõpuni peame meie tema õigusi tähele panema ja jõuame ainult pillamisi edasi.“

„Aga kuidas te sellega toime saaksite?“ uuris Gordon naeratades.

„Ma ehitaksin paisu lihtsalt kümme jalga kõrgema. Dugani talu ei seis kõrbest mitte palju kõrgemal, aga tema juurde minnes tuleb laawamägedest üle ronida. Kõik see terwe maa on wulkaniline. Ehitaksime meie paisu kümme jalga kõrgema, siis sattuks ta Dugani talu wee alla ja temal poleks midagi muud teha kui tahes wõi tahtmata meie pilli järele tantsida — wastasel korral upuks ta ära kui wott.“

„Noh, nii karedaid abinõusi ei tarvitse meie arvatawaste mitte tarwitusele wõtta,“ arwas Gordon muretumalt, ametiwenna seltsis maja ette wälkse rõbu peale sammudes.

Wäljas helendawa päikese läes ägas kiwipurustaja ja pilbus walgeid tolmupilwa taewa poole. Sõde poolt kajas kaabelitraatidel edasi-tagasi wurawate tsemendipüütide kiinumine ja paremalpool wingerdasid nagu laiafilmalise wõrgu niidid tulewased weelaskmise kanalid järsku kalju-seina mööda üles, kuni nad ülewal tolmufesse, amethistiwarwillisesse õhusesse kadusid.

Puhtuselelastud inshener tähendas käega lõunapalawuses uinurwa orukõrbe peale.

„Misfugused tulewikuõimalused peituvad weel seal maaema põues,“ ütles ta kindlaste. „Kui kaua weel, ja kus niidid muud ei kaswa kui tolmau kanarpik, seal wurab siis raudtee. Wõib olla ju wite aasta pärast laiutab ennaft siin õitfew linn, kus uulitja nurgaplatfide eest juba tuhat dollari makstakse. Sigi tuhat elanikku saawad uu eest kodumaast juba sajakordset saaki, ja siin tahab meid niidid keegi põitpea takistada ja peatada, ainult sellepärast, et tema siin juba palju aastaid on oma loomi karjatanud?! Selle wastiku hamba peate teie temal wälja tõmbama, Harland — ja seda warsti. Mina ise lätsin temaga jassi ja loodan ainult, et küll teie temaga paremine saate hakkama!“

* * *

Puutumata loodus oli see, kust Gordon Harland tunõ aega hiljem wirga hobueesi seljas üle ratsutas — pruun põlenud ja ääreta kui meri. Ei olnud teretamas maja, latust, ei warjuandmas puud, ei olnud näha rohelist lapilestki, ükskõik, kuhu poole ta silmad pööras. Oh! oli õre ja uskumata selge; ta ustus saja penikoorma taha näha wõiwat ja tal oli tunne, nagu oleks ta wõinud kuni saapa-fäärteni hinge tõmmata.

Kui ta ratu juba umbes kaks tundi wahetpidamata ja waewalt käidawaid mäeradaft mööda mäest üles oli roninud, jõudis ta harjale ning jäi äkitfelt nõksatades seisma, sest just hobueesi karpjate ees, jalga tuhat sügaw, aegutas kuristik.

Kui Harland wahtides eesli kaela kohale kumardas, lenbasid ta silmad illatult suurde orgu, mida laawahigi-lased igast küljest piirasid.

Ull sügawuses, kus laias jõefängis meetirekene läbi roheliste aasade loolles, seisid üksik ajumaja oma kõrwalehitustega. Lopjakad puud piirasid teda ja selgeste suutis Gordon ära näha laia juurewilja aeda ja põldu, kus peal kartulid ja wili kaswasid. Nende kõrwal seisid karjamaad ja ääreta ristihelina wäljad — kõik nagu armas oas sest paljast, tarretanud laawat.

Ülemisest orukatäruft, umbes pool penikoormat jõge mööda ülespoole, kus jälle salbeipõõsad hakkasid metsikult kaswana, kajas tume müdin. Kollane, ruttu kaswaw tolmupilw lendas edasi, ja tema taga tormas, nagu Gordon peagi nägi, kirju loomafari, mis nagu tuulelehitaja laiali lagunes, niipea kui ta mäeweeruft, mis jõge kitsendas, üle sai ja juba ruumikasse orukatlasje jõudis.

Nende wahel loollesid ratsanikud — arvata tosin meest. Siia ja sinna, edasi ja tagasi ratsutasid nad läbi pakside tolmupilwede, ajasid tagast ja takistasid üksikuid loomi teiste juureft kaugemale põgenemast, waljuste piitsa platsutades.

Harland ei wiitwanud ülewal enam kauemine, waid juhtis oma looma windawända alla orgu wiwale jalgteele.

Warsti jõudis ta afundust piirawa aia juure ja jäi sinna waatemängu waatama, millesarnast ta weel iial enne polnud näinud.

Hirmunud kari, waewalt pillkudega seletatar kirjutus ratsanikkudeft ja ammuwateft weistest, kõik hõbedakarwa tolmupilwede peidus, lasoft tarwitawate meeste loomulik kergus ja kenadus, kinnipüütud aastaste mullikate trotsiw püstiajamine, kui nad ometi kätte saadi ja siis tule ärde weeti, kus neile märgid tulise rauaga peale põletati ja ifegi Duganimärk terawa noaga kõrwa sisse lõigati, tume walutka loomade kõrist, leetiwa salbeipuu waigulõhn — see kõik näis pealtwaatajas instinktid äratawat, mida ta ise enne-

Sürgi sultan. Wiimane üleswõte.

malt weel iial ei olnud tundnudki, sest et nad seal olid uinunud.

Itka ligemale ja ligemale tuli metsik jaht aiale.

Äkitfelt oskas ennaft üks ifearanis kangekaelne mullikas osawa kõrwalhüppe abil juba tema kaela kuttunud lassoft lahti rabeleda, ja tormas niidid, pea maas, just Gordon Harlandi poole. Gordoni hobueesfel kargas perult kõrwale ja kuna Gordon ise weel ratsutite järele kahmas, jooksis mullikas temast ka juba üle.

Küll kuttus mees kápuli, aga sellest hoolimata kahmas ta ülejooksja tagumisest jalast kinni ja lastis ennaft seda-wiitfi weel edasi lohistada, kuni peru loom ometi seisma jäi.

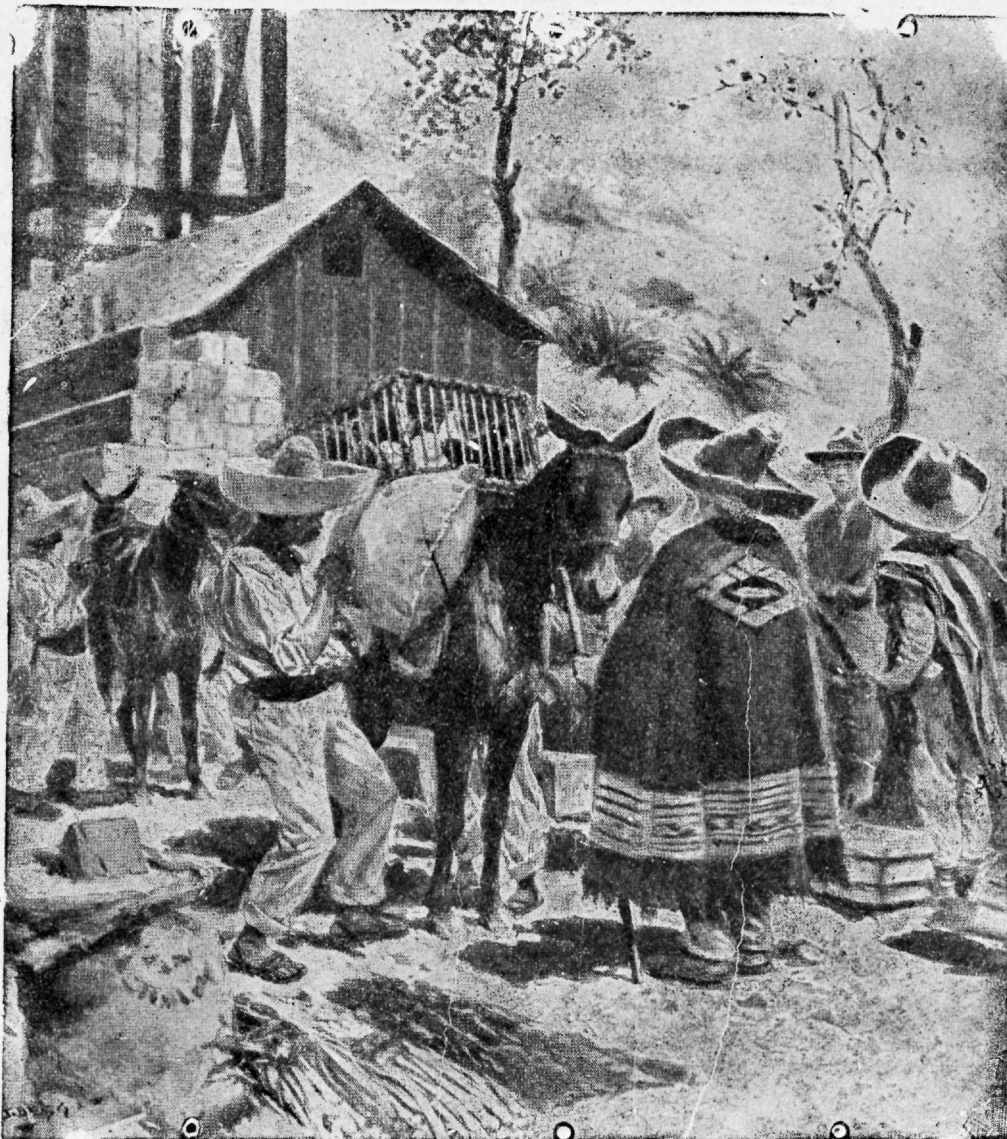
Juba lähineski üks ratsanik kuuldamal tabjalõõgil ja wiskas lasso wallatule mullikale uueste kaela — seekord lõpult.

Niidid ajas inshener jälle jalule ja hakkas ühes ratsanikuga lustilikult naerma, kuna see temale lahkest: „hallo, sõbrate!“ hüüdis.

Ratsaniku tagast lähines teine ratsanik, kuiwetu hall-pea, kes oma ratu seljas istus, nagu oleks ta sellega kokku kaswanud, ja kelle suurte wurrudega nägu nagu pargitud nahk, kuid ometi lõbus, wälja nägi.

„Hallo, wõõras!“ kitsendas ta naerdes. „Oleksite pidanud põgenema sabaotsast kinni wõtma. Siis weel toos soola sinna peale — ja ta, tõbras, oleks kõik koiwad wälja siruta-

Korratused Mehhos. Sõjamoonevadajad mehhilased.

Automobilis.

G. W. Appletoni roman.

(Särg 9.)

Ja veel enne kui ta inestusest toibus või midagi ütelda sai, oli ta mul juba troskas ja me sõitmine hullu kiirusega Scotland Yardi.

„Kes te olete?“ hüüdis ta viimaks, kui toibus. „Ja mis see kõik tähendab? Kuhu viitte teie mind dieti?“

„Mitte just restorani õhtust sööma, mu armas herra Jenkins,“ wastasin ma jahedalt, „sellepärast on kõige parem, et teie vastu ei pane, ja kui teie mu juhatusi ja käsusi karwa pealt täidate, siis ei tarwits teie ka midagi karti.“

Ta jäi nagu kurwaks, kuid ei wastanud midagi, alles poliitseise jõudes pomises ta mõne sõna.

„Urge kartte, Jenkins,“ ütlesin mina tõsiselt, „sest kes teab, wabest muutub veel kõik heaks. Kõigepealt soowin ma teiega natuke rääkida. Edasi!“

Kui ta siin toas seisis, oli ta nii hirmu täis, et nagu haawaleht wärises.

Kuid sellepärast awas ta alles raste wõitluse järele suu ning oli walmis tunnistajana ette astuma ning kuriteo ühtkuid osast walgustama.

„Teie olete kõigeparema osa walinud, mu armas,“ ütlesin ma viimaks, „kas usute, et parun ja tema naine täna õhtul veel korteris wiibiwad?“

„Wististe,“ wastas tema wärisedes, „sest seal mängitakse iga õõst kaarta.“

„See küll, siis läheme,“ wastasin mina. „Ma lasen nad ise kinni wõtta.“

„Tõtt ütelda,“ kõneles inspektor Beale edasi, „mul polnud aimugi, kus parun oma naisega wiibis, sellepärast pidin ma nende adressi kawaluslega Jenkinsilt wälja wõtma. Ma walisin oma meestest neli kõige tugewamat wälja ja andsin neile käsu, meile kahehobuse troskaga filmnöölt järele tulla, kuna mina Jenkinsi seltsis jälle oma troskale istusin. Ma

Kästisin teda esiti trosta peale istuda ja tegin siis, nagu oleksin oma paberid uurinud.

„Bagan võtku,“ hüüdsin ma äkitselt, „adressi jätšin ma üles kontori. Kus see maja nüüd jälle seisib, kus nad elavad, Jenkins?“

„Doncaster Mansions 10 South Kensingtonis,“ vastas tema.

„Tõsi, seal nad elavad,“ vastasin ma ja andsin woori-mehele adressi.

Wastikelt sõitsime kuni maja ligidale, siis kutsusin ühe oma mehe enda juure, andsin talle wangiwõtmisekäsu Jenkinsi jaoks ja lasstin selle Vine Streeti politseisse wia. Siis kutsusin teised mehed ligidale, jätšin trosta ootama ja lätsin sellejärele etetwaatlikult majani, mille peal nummer 10 seisib ja mille alumise korra üks aken walge oli.

„See on arwatawaste tuba, kus nad wiibiwad,“ ütlesin ma oma meestele, „jääge teie esiotja wälja, ma katfun wangistamist esiotja üksi korraldada, aga kui ma wilistan, siis tulge filmapill kõik appi.“

Nüüd kõlistasin ma uftekella ja mündris teener awas ukse.

„Ma soomin parun Kalnokyga rääkida,“ algasin ma, ja kui ta pisut inestawa näo tegi, jatkasin ma: „Tahstin ütelda, selle mehega, kes siin alumisel korral elab.“

„Selle herra nimi on aga Petrowitsh,“ waslas tema.

„See on õige,“ vastasin mina, „see ongi seeherra. Nii siis teatage herra Petrowitshile, et ma temaga soowin rääkida, kohe rääkida!“

„Nees palus mind oodata ja lahus — tuli aga õige ruttu jälle tagasi.“

„Herra Petrowitshil on wõõrad ja ta soowib esiti teie nime ja põhjust kuulda, mis teil temaga rääkida on.“

„See küll,“ ütlesin mina, „kas proua Petrowitsh ka kodus on?“

„On,“ wastas teener.

„Siis minge weel kord tuppa ja ütlege, et herra James Beale temaga tungiwalt soowib rääkida.“

Waewalt oli ta mulle selja pööranud, kui ma ukse juure ruttasin, ukse awasin ja oma kolm meest tasakesi sisse lasstin.

Kui teener tagasi tuli, lahwas ta ehmatuse pärast. Ma kahmasin aga ta käest kohe kinni ja küsisin, mis Petrowitsh oli wästanud.

„Et ta ühtki Beale nimelist meest ei tundwat,“ wastas teener.

„Noh, siis pean ennaft temale küll ise esitama,“ ütlesin mina, andsin meestele märku ja awastu ukse, teenrit itka weel ühe käega kinni pidades.

Silmapilk olime kõik toas ja ma wõisin parajaste üht ilusat naist ja umbes poolt tosinat mehi näha, kui elektriwalgus äkki kustus.

„Reerate tuli kohe jälle põlema,“ ähwardasin ma teenrit, „muidu läheb teie äri weel halvaste!“

Ühikse kōbamise ajale läts korda tuld jälle põlema panna, kuid ilmaaegu otsisin ma toast ilusat naist; see oli kadunud.

Siis nägin ma ühe teise ukse ja tormasin kohe kotta, kus ma ühe naise ja mehega kokku põrkasin, kes parajaste tahsid plehtu panna.

Ma panin neil tee kinni ja küsisin kohmetanud teenrit, kas need jaksad mitte herra ja proua Petrowitsh ei oleks. Teener jahwas.

Nüüd pöödrasin ma nende poole ja seletasin, mina olen inspektor Beale Scotland Yardist ja wõiwat nad wangi.

Nüüd algas kōjas rüüselmine ja iseäranis naine wõitles kui emalõwi oma wabaduse eest.

Wimaks ometi olid nad käes, käd kinni ja ootawas trostas, mis nendega teele läts; teised mehed toas olid jöledad noored mehed, keda Petrowitsh mängule awatlenud ja nõõrimisele määranud. Nad olid surmahitmus ja ülitöömsad, kui ma nad karistuse wabaks lasstin.“

Inspektor Beale jättis minuga nüüd jumalaga, sest et ta kolme kinniwõetud kurjategijat pidi üle kuulama minema, ja mina lätsin Cradenthorpe juure, kus juhtumisi ka lady Willoughbyga kokku sain.

Ma teatasin mõlematele kohe, kudas kurjategijad olid kinni wõetud — siis lätsin koju.

Kaks päewa hiljem oli tallihoone tuht ju nii kaugel jahtunud, et tema seest ärappõlenud autojuhi jäänuseid wõis otsima hakata, ja ühes Bealega ja Falkoneriga lätsin ma sinna.

Teel ulatas mulle Beale wastuse oma kirja peale, ja see kinnitas ta arwamist täpsealt. Kiri tuli Gentist ja oli järgmine:

„Wäga austatud herra!

Suur tänu teile teie kirja eest. Meie ühijusel pole lady Willoughbylt kõigewähematti nõuda, sest see proua on meile täitsa tundmata. Nõndanimetatud parun Kalnoky on nurjatu kelm ja waras, nimega Petrowitsh ja tema naine on samasugune kelm. Meie ise oleme isamaalased ja ei mõtlegi alatute abinõudega oma isamaad uuendada.

Weel kord suur tänu kirja eest.

Alupatlikult

Teie B. R.“

Ma palusin seda kirja paariks päewaks enda kätte, et seda lady Willoughbyle näidata ja teda selleläbi wiimasekski kartuseft wabastada.

Beale täitis heameelega mu soowi ja ma ei osta kirjedada, kuusugune õnnetundmus mu südant täitis. Oli ju nüüd päewaselge, kui tühised Olga kartused olnud ja et tema ainjad waenlased parun Kalnoky ja tema naine olid olud.

Kui Heath Halli suitsunud waremetele jõudsime, wõttis meid seal kohaliku politsei ülem wastu.

„Jus ilm täna, mu herrad,“ algas ta, „minu mehed on walmis ja ma usun, herra Beale, et teid asja rutuline ajamine huwitab.“

„Muidugi,“ wastas Beale, „meie kõik oleme teile tänulikud, mida rutemine asjalugu selgetks saab.“

14.

Ma ei taha lugejat nüüd kõigega, mis järgnes, enam wäsitada — lihidalt: pita, raske kōbamise ja kaewamise järele leidmine põlenud surrukaha jäänused üles, mille juures meile iseäranis Falkoner ja aednik abiks olid.

Järgmisel hommikul oli kohtulik asjajharutamine kohtuniku ja wannutatud meeste ees, millest meie, teadagi, osa wõtsime.

Beale kohtuniku kõnet, milles ta toonitas, et kahe asja wahel, mis üksteisega ühenduses seisawad — sir Jamefi ja autojuhi tapmise asi — selge wahetuleb teha, kutsus kohtunil Dicki tunnistajaks, siis järgnes aednik ja siis kohaliku politsei inspektor.

Wiimane kirjeldas surrukaha seisu leidmise korral ja pani siis surrukaha juurest leitud asjad ette. Need olid: laetud rewolwer, mille üks padrui õds tühi, hõbeuur ühes ketiga, punane raha ja kirjastatu, milles tunnistus peitus, mis jurru istu kindlaks tegi. Selle luges kohtunil waljuste ette.

„10 detsember Mansions South Kensington.“

Sellega tunnistan, et selle tunnistuse omanik Paul Köferstein, 25 aastat wana, kaks aastat minu teenistuses on seisnud ja wäga wits, osaw kogenud ning etteaatlik autojuht on, keda ma soojalt edasi wõin soowitada.

Parun Kalnoky.“

Järgmise tunnistajana kutsus kohtunil nüüd „Jwan Linewitshi“ ette ja kõikide inestufets ilmus Jenkins, kõigile tutaw sir Jamefi kōjameister.

„Teie nimi on Jwan Linewitsh?“ küsis kohtunil.

„Jah.“

„Kas olite tutaw Petrowitshiga, kes ennaft warun Kalnokyks nimetas?“

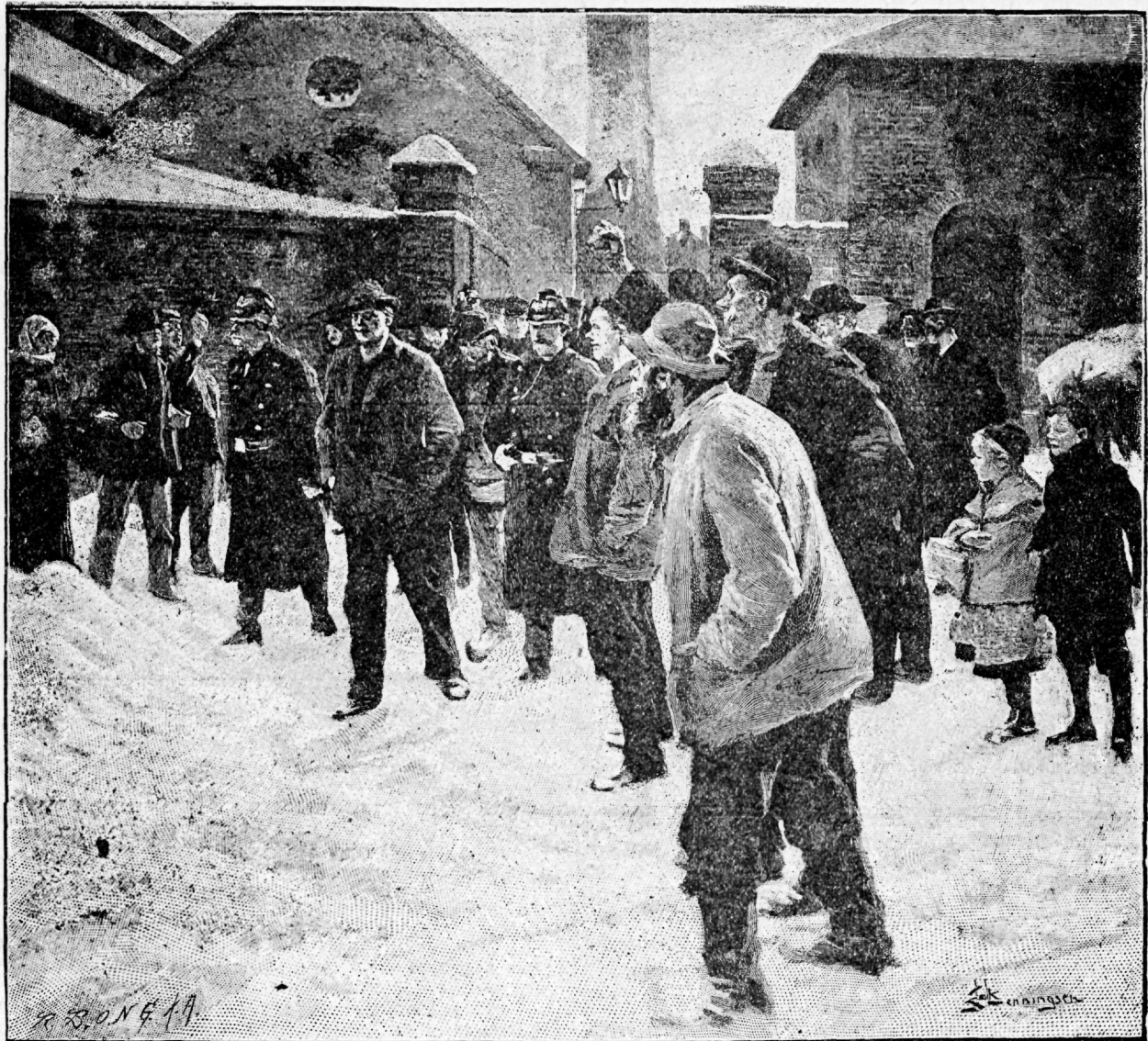
„Kahjuks — jah. Tema hoidis mind palju aastaid oma wõimu all.“

„So — temal oli automobil ja autojuht nimega Paul Köferstein?“

„Jah.“

„Kas seda autojuhti tundsite?“

„Jah, olin temaga tutaw.“

Berlini alewiulitsjal sõjarahutuste päewil.

„Millal nägite teda wiimati ja kus see oli?“

„Wiimati nägin teda sel ööl, mil sir James ära tapeti, ja nimelt suure tiigi kaldal, mis Heath Halli õues seisab. Ta oli seekord surunud, sest Petrowitsh oli ta maha lastanud, ja mina aitasin talle kiwa jalgade külge siduda ning siis wistamine ta tiiki.“

„Kas nägite, kui Petrowitsh ta maha lastis?“

„Jah.“

„Tänan. Astuge nüüd tagasi.“

Nüüd hüüti inspektor Beale ette, kes pikema seletuse andis, siis pidas kohtunik veel pikema kõne ja wannutatud mehed andsid kohtuniku poolt soowitatud otsuse.

Sinna tagastitules lätsin ma kohe lady Willoughby juure, kes mind igatsedes ootas. Ma kirjeldasin talle kohtu käitu ja teatasin, et kohus waleparuni mõrtsukatööds oli süüdlasets tunnistanud. Silgawa tõsibusega oli ta kuulunud, ja alles kui Genti kirja oli läbi lugenud, hakkas ta näole jälle heitjam ilme ilmuma, ning ta rind woogas nagu raste loorma alt pääsedes.

„Ja seda kõit olete teie minu heaks teinud,“ algas ta wiimaks, enam ja enam rahunedes; „Teie lubasite minu sõber olla, ja kui ustawalt ning kallimeelselt olete teie sõna pidanud! Palun ütlege mulle, kas jõuan ma teile ial oma tänuwõlga tasuda?“

Ma waatasin temale leekiwalt filma, aga tundsin ühtlasi, et rääkimiseks weel paras aeg ei olnud, sellepärast kogusin ma ennast, kuigi suure jõupingutusega, ning ütlesin illes tõustes ainult:

„Kord — wõib olla — wastan teie küsimise peale — kord — hiljem.“

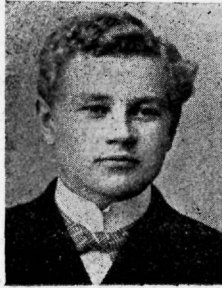
Siis tegin ma tähenduse, et mul rutt on, surusin ta kätt ja lahkusin lohmetult ruttu.

Ei — weel oli wara oma tundmustest rääkida, nüüd, mil ta mees alles hiljuti surnud!

Täis kõige mitmekessemaid mõtteid jooksin ma alla kaldale, kui mind korraga ühe möödasõitwa trooska pealt hüüti.

Hüüdja oli inspektor Beale.

„On teil filmapilk aega?“ küsis ta.

Gerhard Johanson,
Kolgast.
Tegewas sõjawäes.

Peeter Raud,
Petrogradi kub.
Tegewas sõjawäes.

Anton Kirkmann,
Paidest. 23. märtsil 1916.
Sõjasingi hospid. jurnud.

Jaan Pärj,
Petrogradi kub.
Tegewas sõjawäes.

Aleksander Bert,
Tegewas sõjawäes.

Jakob Kullerhein,
Kolga-Rõnnust.
Austraalia sõjawäes.

Mihkel Sutvalow,
Pihkwaast.
Tegewas sõjawäes.

Andres Tulp,
Narwa-Rõnnust.
Tegewas sõjawäes.

August Luur,
Anna w.
2 Georgi risti.

Serman Johanson,
Kolgast.
Tegewas sõjawäes.

„Jah.“

Ta palus mind oma juure troška peale.

„Msi on nimelt nii,“ algas ta, kui woorimees sõitis, „Jenkins tunnistas mulle kõik üles ja andis kõik oma seltsimehed ära. Nende nurjatuse on suur ja väga küstaw on, kas teda pealetunnistajaks wõetakse. Missuguseid nurjatuid leidub veel maailmas!“

Põltsel on aga kõiges juure ekstremu teinud, ja mida waremne Jates wangist lahti saab, seda parem meile kõikidele Praegu olen ma tema wabastamiseks parajaste sammude tegemas ja loodan, et käemehi tarwiski ei ole. Kui see aga wõimata on — kas olete siis walimis tema eest käemehets heitma?“

„Muidugi, muidugi, kõige suurema meeleheaga,“ wastasin mina.

„Seda ma arwastan, ja tõepoolest, see oleks lausa häbi, kui ta weel ainja õõgi peats wangitornis wiibima. Ma sõidan sellepärast kohe sõjaste asjade ministeriumi ja annan teile weel täna teada. Kus kohin teid jälle woorimehe pealt maha lasta, herra Wallaston?“

Ma waatastin üles — meie wiibistime parajaste Trafalger Square ääres.

„Olge head, peatage siinsamas,“ wastasin ma, „ma mu-retsen lohe raha ja ootan oma kodus teie poolt teateid.“

Ma jätin jumalaga ja ruttasin klubisse, kus õnnekom-bel Die Falkoneriga kokku sain, kes kohe nõus oli Jatese eest 20,000 naelsterlingi kautsjoniks andma.

Siis läksime üheskoos minu korterisse ja ootasime seal Beale poolt teateid.

Aga alles õhtul kell 6 tuli kästjal ametliku kirjaga.

Ma rebisin kohe lahti ja lugesin:

„Armas herra Wallaston! Kõik läks soowi jä-järele. Eisan jelle kirjale ministeriumi määruse juure, mille järele Jates filmipilt tuleb wangist wabastada.

Kui enne kella seitset wangikotta jõuate, saab ta weel täna lahti.

Kõige parema terwitusega

Teie James Beale.“

„Hurra!“ hüüdis Die, niipea kui ma tale kirja olin ette lugenud. „Kui meil nüüd ruttu mõni auto käes oleks, seft meie ei wõi enam minutitki wiita!“

Meie jõudsime weel õigel ajal kohale, ja tund aega hiljem istusime Jatese seltsis ühes Londoni kõigeparemas restoranis ning pühitseme õnnelikku wabastamist.

„Nüüd, minu armas Fred Jates,“ ütles Die mõni tund hiljem, uut sigarit põlema pannes, „nüüd wõlgued ja meile seletust. Ütle meile nüüd kõigesuuremas saladuses, mis asi ajas sind teatud õhtul Heath Halli?“

Jates naeratas sunnitult ja ütles siis wiivitades:

„Mul on teie auõna, et te midagi wälja ei lobise, sellepärast jutustan teile kõik. Mina olen selles asjas eht eesolnud ja kui minu seltsimehed seda kuulewad, siis ei lõpe nende narrimised eluajalgi.“

Mina wiibisin mõni aeg tagasi teatris ja minu kõrwal istus ilus, nõiduw naisterahwas. Ta oli üksi ja waherjal sattusime jutu peale — teate ju ifegi, kuidas niisugused asjad algawad.

Pärast teatrit läksime koos teeweale ja ma palusin teda järgmisel päewal Carlton-hotelli einela. Nõnda läks ligi nädal aega, siis tunnistas ta mulle, et ta nimi Olga Willoughby olla, ja et ta fit Jamesi naine olewat; fit James olla juba wana ja tema läinud tale ainult raha pärast. Mina tahmasin seft kaunist õnnelikust juhtumistest kinni ja tema lubas mind järgnewal õhtul Heath Hallis wastu wõtta. Kuid tegi kindlad tingimised: Mina pidin sinna määratud ajal ilmuma, pidin losi taqaküljelt, taimehoone kaudu tulema, mille uks lahti pidi olema; siis pidin ühe trepi üles minema ja pilale koridorile jõudma; wiimaks pidin ma ilma koputamata koridori otjas seiswasse tuppa astuma, mis tema oma olla.

Woldemar Djaon,
Wifjandi tr.
Segewas sõjawäes.

Johan Lukas,
Laupalt.
Sõjaväljal.

August Lai,
Laupalt.
Sõjaväljal.

Mihkel Zimmermann,
Laupalt!
Ihugaardiväes.

Kustaw Nau,
Saaremaal.
Kaufasia väerinnat.

Hans Laredei,
alamohv. Pärnu tr.
Georgi rist. Tulekinnit.

Aleksander Ticker, Johanes Rugiseks, Aleksander Mets,
Paide tr. Laupalt.
Segewas sõjawäes. Segewas sõjawäes. Segewas sõjawäes.

Jaan Kolustow,
Kolga-Kõnnust.
Segewas sõjawäes.

Neid tingimisi täita oli mul kaunis raste, kuid viimaks läks mul kõik ometi forda, ja alles kui tema toas seisin, nägin, et mulle lõks oli seatud. Seal seisis tõepoolest lady Willoughby minu ees, aga ma nägin ometi ju esimise pilguga, et ta mitte seefama ei olnud, kellega mul see aeg oli tege- mist olnud, kuigi nad väga üksteise sarnased olid. Mis meie kahe wahel siindis, on teil juba teada, ta see, kudas ma pärast waleukse awasin, millest kõik pärawastine pahandus tekkis. Küll olen ma pärast pead murdnud, kes see naine olla wõis, kes mulle selle tiiki mängis, kuid aru ma sellest ei saanud. Nüüd muidugi on mulle kõik selge."

"Ja reedel saab sul lõbu olemas seda kuradit inimese näol weel kord seal näha, kus ta dige koht on — süüpingil!"

Reedel oli kohus, kus kõik selgus, mida lugejad juba teawad. Jankins kirjeldas tapetud autojuhti, kes sir Jamefi paruni käsul ära tapnud, waimuhaigena, kes minutitki ei wiivitanud, kui parun tale selleks oli käsu annud. Oma truuduse poolehoidmise palgats sai ta siis kurwajurma oma ifanda kätte läbi.

Mis nüüd järgnes, sellest waitime. Küllalt on sellestki, kui teatame, et kirjategijad oma teenitud palga said.

15.

Wahapeal on kuud mööda läinud. Salwe järele tuli kewade ja kewadele järgnes suwi. Lady Willoughby, kes nüüd kõigest muredest ja kõigest hirmust waba, muutus hoopis teiseks. Ta endine alati tahwatanud, walge nagu sai ownata helgi ja kõik hirm kadus ta filmist. Ta noorenes filmanähtawalt ja muutus ifka ilusamaks. Mina nägin seda muudatust põksuwal põuel, sest mida ilusamaks ta läks, seda palawamaks kaswas minu armastus.

Ta oli enesele Themse kaldale toreda wäikse juwemaja ostnud, kus mina sagedane ja, nagu ma usun, igatsetud kü- laline olin. Wiimajest rääkimisest saadit Upper Boburn platfil ei olnud ma teatud jutunained enam puutumud. Ma

ei ole muidu sugugi arg, kuid oma armastuse awalduse eest kohkustin ma ometi tagasi, sest et tema väga rikas oli ja mina sellepärast karisin.

Ühel ilusal juuniõhtul istusime kahekesi aias. Täiskuu säras taewas ja lastis terwe Themse oma hõbekiirtesse. Meie olime kõikugu asjadest kõnelema, siis wait jäänud ja mõtlema kumbki oma mõtteid. Tema oli esimene, kes jälle sõna wõttis:

"Minu armas, armas sõber," ütles ta, "niisugusel ilu- sal õhtul nagu täna peaksite ometi kord ühe töotuse täitma, mis mulle kaua, kaua aja eest andsite!"

Midagi tema toonis fundis mind järsku uues waatama, ja ma waatasin temale silma, mis särawalt minu peal wi- bifid. Mu süda põksus lõhkiminemiiseni, kuid ma ei suutnud wastata, sest tema kõneles edasi:

"Kord töotafite mulle teatada, kudas ma kõike seda lah- kust ja ohwimeelt wõiksin tasuda, mis minu wastu uues näitafite, kui mul kurwad päewad olid. Ja kõik see aeg olen ma teie poolt oodanud — oh, kui suure igatsusega. Kas siis tajumise päew ära ei tule?"

Nüüd unustasin ma kõik oma tagasihoidlikkuse; ma kah- masin ta käest kinni ja pigistasin seda tormilikult, kuna ma ta oma huultele waatasin.

"See armas, wäike käsi on see," ütlesin ma, "mille jä- rele mu süda igatses; tinitige see wäike käsi mulle."

"Ta ongi teie oma," jostistas ta, "nagu mu südagi."

"Olga — ja minu kõik!" hüüdsin ma ja tõmbasin ta oma rinnale.

(Lõpp.)

Austatud üffitute numrite müüjaid, kellel „Meie Matsi“ 80. 81. 82 ja 86. sõjanumrit järel juhtub olewat, palume neid talitusesse tagasi saata.

Meie Mats.

Cesti sõjameeste kirjad.

I.

Rohust lahtudes ja isamaa eest välja waenlase vastu minnes mõtleksime lahtudes muu seas: sõda on juba siis väga hirmus, kui seda weremängu võiks kõrvalt kindla kaitsewarju tagant waadelda, ise aga lesti seda põrgut minna — see ajab praegu kanaanaha ihule.

Nüüd aga on kõik juba läbi tehtud, hirmu ja koleus- tega ära harjutud. Olen läbi ja läbi sõjamees, kellel isegi tubli sõjamehe tundemärgid ei puudu, nagu Georgi rist ja rased haavad. Torman ikka uueste ja uueste jälle wõit- lusele, kuni wõit meie, ja Willu oma jõmskatega meie riigi piiridest kadunud on. Olen tihti maatuulamilisel käinud; ei ole see kerge töö waenlase üle teateid saada, tihti pead mitu wersta roomama läbi rabade ja porilompide, taja ilma krabinata, wäike ettewaatamata samm, ja oled surnud ehk wangis.

Rord saadeti meid jälle maatuulamisele.

Meie aga rühktsime

edasi. Sõudtsime melsatukatele sisse.

Korraga nägime üle lagenbitu witt ratsameest-fakslast meie poole tulewat. Ratsamehega on halb wõidelda: ei trehwa meie kuulid neid tobama. Siis oled tapetud. Seda teadtsime meie väga heaste ja seepärast tulime ilma waen- lase tähelepanemata tagasi. Tulime kuni ühe mahajäetud küla juure. Küla ääres oli plantudest aed. Meie afusime sinna taha, seadtsime püssiotsid läbi aia ja jäime ootama. Keelastin teisi, mitte enne lasta, kui selleks märku annan. Sakslased, kes meist midagi ei märkanud, tulid ettewaatli- kult ikka ligemale — korraga kõlas paut, mis ühe meie mehe püssist tuli. Püss oli väga õrn ja läts enneaegu lahti. Sakslased, kes pautu kuulsid, piisid tagasi plagama. Meie ei tahtnud selle wähese teadmisega veel komanderi juure minna, seepärast ofustatsime uut kuulamisereisi ette wõtta. Läätsime waenlasele järele, wana, tulnud teed. Põõ- saskitus, kus ennemgi seisime, nägime üle lageda uueste nelja jalameest meie poole tulewat. Et meid ka neli meest oli, ofustatsime waenlast ära wõita. Meie peitsime endid ära, et waenlane ei märkaks, jäime wõitlusewalmilt ootama. Sakslased liginesid paarikümne sammuga peale. Korraga kar- jusin hurra ja tormasin sakslaste poole, teades, et seltsi- mehed minu järele tulewad. Sakslased ehmatasid kolebaste ära: püssid kukkusid maha ja ajasid käed allaandmise mär- giks. Meie kolme mehega wõitsime wangid endi jaoks, neljas wõttis waenlaste püssid, ja wõidurõõmsa meelega, et ülesanne õnnelikult korda läinud, jammusime oma polgu poole. Teepeal küsisid wangid arglikult, kas wenelased ka wangisi piinawad, nälgutawad ning ära tapawad, nagu neile olla Sakjamaal öeldud. Mina wastasin neile: olge mureta, meil, Wenemaal, wangisi ei tapeta ega piinata. Komanderil oli heameel, et tagasi tulime ja igaüks ühe wangt kaasa tõi. Meid ja ka wangid kuulati üle. Ka püss, mis enneaegselt lahti läts, wõeti uurimise alla, leiti täitsa kõlbmata olewat. Anti uus püss. Meie kõik saime Georgi ristiid.

Saawata jain Sakja pommi läbi. Meid oli jälle neli meest, seisime suure heinaküüni warjus, kust meie waenlaste liikumist silmas pidasime ja tihti neile küüni nurga tagant läbi püssi Wene uba maitsta saatime. Korraga langes sakslaste summaban küüni ja wistas selle kui tatutordi laiali. Üks seltsimees jaanud kobe surma, teine kergelt haa-

wata, mina ja üks seltsimees raskelt haawata. Sirmsa põ- rutuse tagajärjel kaotasin meelemärguse. Ürtasin welsterite ja halastajadde juuresolekul. Minu seisuford oli hirmus. Rastest põrutusest olin üleni mustjasinine ja pommikõhu- dest purustud, mis mul õlast, rinnust ja kõhust sisse olid löönud. Et killud silgawal olid, siis pidin wäljalõikujel hirmjat walu kannatama. Aga terweks jain ja maksan walu eest kord sakslastele kahkordsest tagasi!

Teie tahate teada, kuidas sõjas elu läheb, kuidas toit- mise, magamise ja meeleoluga lugu on?

Wõin teile lihidalt wastata: Siia jaab tubliste, kui selleks wõimalus on. Olen ka 4 päewa söömata olnud, siis olin niisugusel kohal, kus toidu juuretoomine täitsa wõimata oli. Teie arwate, et lahinguwäljal sõjakolebuste ja hirmu mõjul magada ei saa? Ei ole tõsi. Uni ei kuula millegist, ei sega teda sõjakärin ega püssidepragin. Teie kodus, kui juhtub, et keegi sureb, magate kõik ühes majas ühes hunkus, kardate, et surnu kallale tuleb. Mul on juhumisi olnud, et magades teine surnu teise kõrwal lamab ja kolmas minu peal oma elu lõpetanud. Ürtan, näen: sõprade töö on tehtud, on oma elu wõitluses isamaa eest ohwriks ära an- nud ja nüüd Maanalas, päriwad kui digufe eest wõitlejad ausat sõjamehe aukrooni. Miks peaks mina neid kartma? Ja magan edasi oma sõjasõprade ja wendade keskel.

Esimest korda tormijooksule minnes, ei mäleta mina muud, kui et kanged külmahood üle ihu jooksid, nii kui oleks pangetäis pangetäie järele jäekülma wett mulle pähe walatud, mis ülewelt alla mööda ihu ja jalgu maha woolas. Wist oli see hirmuhigi. Nüüd ei ole enam midagi tunda, olen juba sõjaga harjunud. Sakslasi peale ühe mina tapnud pole. Rord tormijooksul tahtis üks sakslane mind tagasi hoida, ei lastnud mind kudagi läbi. Oli wist haa- watud, nägi nii wõimetu välja. Ega mina teda tappa poleks tahtnud, oleks ta ise rahulik olnud. Aga kui kuri- waim ikka wastu. Ratsufin küll mõlemaltpoolt mööda minna, noh, kui kaua siis tema taga wahitakse? Teised tor- mawad edasi, ja jääb wahtima! Partfasiin tale püssipäraga kulla — oli tehtud. Seeford ei tahtnud sakslased tituwõit- lust wastu wõtta ja seabid peale liihkest wõitlust kannad wälkuma.

Muidu on sõjas ikka sõjaelu. On küll neid, kes siina- wad ja kiunuwad, et neil hea ei ole! Külid neilt, siis ei tea nemand isegi, mis neil puudub, kodus olla ema komandu all parem. Tõega ütelda, mõni pulma- wõi pallipidu ta ei ole, pead küll tihti mõne puuduse pärast kannatama, aga sõda on sõda, ja see sõda on meie kõigesuuremate, põliste waen- laste, sakslaste, poolt peale sunnitud ja igaüks teab juba selle kulturarahwa armuwalitust meie Baltimaal mitmesaja aasta jooksul. Seepärast täidab iga tõssi Cesti mehe sild- dant põlastuse- ja jalestusetonne selle kõrgi, armuta, tiigri- meelelise rahwatõu wastu. Meie peame ühes suure is- maaga kurja waenlase wastu wõitlema. See mõte teeb meid tugewats kõiki raskusi wälja kannatama, kuni waen- lane wõidetud ja rahupäike jälle paistma hakkab. Jah, meie tahame ka oma esiisade wäärilised olla, et nad handas meie pärast ei häbeneks.

Joosep Zeder.

II.

13. juunil.

Armas wend!

Juba kaua aeg oli minu patuse ihu ja sõdikute wahel- kord nii teraw, et kudagi wõimalik ei olnud neid kokkulepi- tada. Eila käisin „mirowois“, mida kõige Wenemaa linnade liit siia on ehitanud, nende wahelkorda diendamasa. Wa- patune leha sai paarjada lööki, aga putukad läkitati min- gisuguse auruga kõik teise ilma, ja nüüd on kõik nii rahulik, nagu oleks uueste sündinud olewat. Maja, kus niisugus- tes asjades kohut saab mõistetud, wõib Saarmanni omaga Tallinnas julgeste wõrrelde; ainult selle wahega, et meie „mirowoi“ asub niipalju maa sees, kuipalju Saarmanni oma pealmaa, aga mõnu, mida pärast tunned, on päris ühe- sugune. Tänu kõige Wenemaa linnade liidule, niisuguste puhastuskohtade ehituste eest, meie kõikide poolt.

Jah, see oli esimene mai, aga misugune oli meil teine mai, — hoopis esimese wastand. Teisel mail tikkusid teise

Sõmmik merel.

Sõbedana läigib meri
Sõmmikuse päewa paistel.
Kalameeste paadipurjed
Paistwad eemalt nagu luiged;
Nagu luiged paistwad purjed
Liikunedes merepinnal
Kergest tuulest tõugatuna.

Waatepiir nii lai ja awar —
Süttib kalamehe süda,
Lõlkele lõõb lõbutundel;
Lauluhääled peastab lahti,
Kaunid wiisid sõudma saadab
Üle mere hõbelainte
Mere kauni kalda poole.

Nägemata näkineid
Kaldal kastrojas pilliroos
Kuulatawad hinge hoides
Noore kalamehe laulu;
Päid siis kokku pitfitades
Salakeelel fosistawad
Teineteisel kõrwu: Kena! . . .

A. Leppik—Parasmaa.

Segew. sõjaw. 16. juunil 1916.

Õõitlus Verduni all. Prantslased annawad maja ümberpiirawatele
sakslastele tuld.

tare poisid D. järwe ligidal meile kallale. Juba päewa kolm enne teist maid, läkitasid nad meie seljataha mitmesuguste sumadanidega oma kingitusi; mõned neist juba halvaks läinud, haigewad, kuna eesliinil olejatele ainult mõne kipsi kartuli saatsid. Teisel mail enneldunat õht aina kinnus pea kohal, kust mitmesuguse suurusega „nannid“ läbi lendasid. Meie mehed waitisid sel ajal koguni, et waadata, mis seest naljast välja tuleb. Umbes kell ühe ajal päewal koondasid nad oma läkitused eeskaewikutel olejatele. Roh, peab üttema, niisugusel ajal hoia aga silmad kinni, waata et liwa ja malmitükka täis ei aja. Nägime, et asi tõsiselt läheb, pugefime ära „paotarre“ ja ootafime, mis tuleb. Paaritunnilise põmmutamise järele tuli meile teade, et teisetare poisid, nagu seened hea wihma järele, ma seest välja poewad. Meie seljatagune ilka alles wafka. Poole tunni pärast olid teisetare poisid juba meie eelmistel koobastel, ja paar õmbulufemasinat ka ligi. Ja nad arwasid, et jälle põmmutamise järele meie poole mitte ühte elawat hinge fererele ei jäänud ja hakkasid juba julgelt palju ja palju tu-

lema. Kui nad parajaste lagedale olid jõudnud, päästeti meie poolt niisugune põrgu neile lahti, nagu oleks taewast määratud kiwi aherwarred alla kukunud. Ja ühes sel ajal kargasid meie poisid oma peiduurgastest välja, tule ja tikudega neile kallale, kes meie purukslastud koobastel endid katjusid peita ja wastu panna. Di, lõbu oli lai! Keda kohapeal kätte saadi, löödi tikuga furnuks, kes kaugemale tagasi püüdis putkata, seda puuris meie kuul läbi ja kes püüski eest pääses, seda pühkis shrapnellituli nagu luuaga puhtaks. Niimoodi said Willemi poisid punased pead ja wõisid wabalt teise ilma kõmpida. Seda said nad oma kallalekippumiseft. Meie poolt kufjus wana Jumal ainult kahetja hinge ära oma juure.

Kuidas näeb peale niisugust palawust elu eesliinil wälja? Just nagu sipelgapeja, kuhu orgiga on torgatud. Kui pimedaks on läinud, algab liibe töö. Ühed pilluwad mulda, teised kufuwad segiaetud puid ja posta wälja, kolmandad kannawad uusi puid ja palka, ja neljandad seawad

uued warjualused lorda. Tehtud saab ilka nii, et uus parem saab kui wana. On kõik lorda seatud, lähed elu jällegi wana wiisi edasi, ainult mäng on waitunud, sest pillimees läks taewa, Jehowale kiitust mängima, et ta aitas meid Saksja poistele nahapeale anda. Peab ütleva, waie-lust on nüüd palju. Uhed ütlevad Jumala abiga, kuna teised ütlevad, et suurttükide abiga läks meil lorda neile parajat sauna walmistada. No imelik see pilwetagune taat ilka ka on. Ta ei mõistnud nüüd muud moodi meie pillimeest siit oma juure kutsuda, kui teisepere poiste suurttüki suutäie läli. Mine tea kõike. Praegu võib üle hulga aja jällegi sinset külaelu tähele panna, mis küll nagu tuli toore puus juusteb. Laistust on neil laialt. Ruttipõldudest oleks juttu teinud. Ei ole wiga, lubawad meid kuni tulewa aastani kikklemist Willemipere poistega edasi ajada. Sarna leidub kehawõitu, mis küll wist sellest tuleb, et seda wa põllurammu on siin igas külas laialt ja wihma tuleb ka igapäew, mida see maa just tahab. Koopaelu peale mõjub alatine wihm kaunis pahaste, — pori kuni põlwesilmni.

Martin M.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Bootele Mesikäpp.

L.

24. märts. Täna on juba kolmas päew, kus meil siin õige ilusad, soojad kewadised ilmad on. Warjus näitab kraadiklaas juba üksteist pügalat sooja. Ka ööd on soojad. Puuduwad öökülmad. Isegi teed juba tolmawad, ainult nõgustikkudes on weel muda . . . Lünd ei ole enam kufagil näha. Edolesed lõõritawad ilka lustilisemalt, metjajalu rõllak läörauhseppade sirtsumisest, liblikad mängiwad lennul armumängu, fured, linawästrikuud . . . puudub ainult haljas rohi ja lilled . . .

Kui hommiku kell 11 ajal oma wiitii hambaarsti juures, kelle igapäewane klient ma olen, ära olin teinud, wõtsin ma wenekeelse „Univerfal raamatufogu“ wäljaande — ning hak-tasin seda seedita. Et aga? ilm kütkestaw oli, heitsin ma selle peagi kõrwale ning läksin jalutama. Silbtee wiis mind laiaft, nüüd, kewadel wetelagunemisel, järwele muutumud ojakeseft üle.

Wõttes sammusin ma edasi. Siin ja seal, küngastel lamasiwad sfalikud ning soendasiwad endid päikese käes. Kuusemetja all, soorannal on sipelgapesa . . . Siin teeb elu. — Siin kohendakse, parandakse. Suuremalt jaolt tehakse kõike tööd koha peal. Pikemaid käitust pesa juurest eemale weel ette ei wõeta. Leidub kodugi kohendusestööd küllalt. Talwe jooksul on lumi ülemised sammaskäigud ja tunnelid ning galeriid kiini muljunud, waja nad jälle lorda seada . . . Paljud soendawad endid ilma oimi liigutamata päikese käes, ainult nende pitad katsumisefarwed, pea tunde-lemendid, annawad elumärka näha ning näitawad, et nende omanik paradisiiliku mõnususft kewadise päikese soendusest pika talweune järelse tunneb. — Kui paljut ei patu loodus huwi oma eluawaldustega, kui teda aga aega ja isu on waadelda. Ja kui ilusft ei ole selles kewadises liikumises ja uue elu ärkamises! . . .

Ka seal tulekiinil on täna nagu püha. Waitne . . . Ainult mõni üfifil suurttükipant rüub seda suurepäralist kewadise ilusailma püha rahu.

See waitus seal ei piisunud aga kaua. Wõitlewad wäed ei malda kaua paigal püfida. Kella kahe ajal lõunal algas äge suurttükilastmine, mis õhtu eeli sarnafeks muutus, et ainult ühine, wahetpidamata mürin kuulbus, kui oleksid mit-med kuulipildujat töötanud . . . Meie suurttükid tajandafid jalawäele teed . . . Sakslaste omad waitisiwad, wõi jälle wastafid mõne üfifitu pauguga.

Õhtu kell kahefta ajal läksiwad meie omad pealetungisele ja lõiwad kerge waewaga waenlase tema kahest reast kaewikutest wälja, sealjuures wõtsiwad nad ligi sada alam-wäelift ühes kahe ohwitseriga wangi, kuna püfside ja muu

sõjasaagi seas ka seitse kuulipildujat langes. Wõsel katsufime meie üsna N. kaldal pealetungida, kuid siin püfis waenlane tugewalt, nii et katse ainult katseft jäi.

LI.

Juba üle kahe kuu seifiwad E. ja G. polgud, meie naab-rid, oma kaewitutes positsionifõda pidades. Meil oli paras tali ihhefta kraadilise külmaga. Wäris lõbus oli kaewitus istuda, pihktasulad seljas, wildid jalas ja kunstilised Jaapani ning meie oma sõrmeoendojad aparadid tastus.

Seal tuli sulat ja wihm . . . Meile ei teinud see wiga, seft septembri algul möödaläinud aastal, kus meie siin saks-lase taganema sundisime, walisime omale N. järwe ja soode ümbrufes sarnase seifutoha, kus weft kaewitutesse ei tungi. Meie kaewituid olid kuwad, ainult paaril liinikaewitusse wiitwal, nõndanimetatud „teekaewikul“ — проходъ сооб-менія — ulatas weft põlwini. Koguni teine oli aga lugu sakslastel. — Nende kaewituid madalal järwe kaldal ja soo rannal olid weega pea täidetud. Sula sundis neid panita-lisele põgenemisele, ning nad taganesiwad, ilma et meie neid selleks oletfime jundinud, kohati wersta katsummend. Isegi B-s. alganud ewatueerimine, nagu wangiid jutustasiwad. Sakslane olnud sarnase järskuse sula üle otse hirmunud ja see halwanud kõit tema tegewusewabaduse.]

Nagu öeldud, oli meil kõigiti hea, kuid igawus — tege-wusjeta oleku tagajärg — oli painajam waenlane, tegi meid lujakats, närwiliseft, pahuraks . . . Kord palusiwad meeft kolmtümmend roodu komanderilt luba, et nad meelelahutu-ses sakslast „kaema“ wõiksid minna. Selles enesele midagi karistusewäärilist mitte leides ja kindlas lootuses, et igailks oma elu hoiab, ning taotusi ei ole, lubas ta seda bataljoni komanderi nõusolemisel.

Nii läksiwad siis

kolku kolm-tümmend meeft wabatahtlikudena sakslast kaema. Maa oli kahutanud ja muda, mida põllupind eneseft esitas, oli ni-wõrd külmetanud, et ta peal kandis. Kuuta jaanuarikuu ööd ning mustawat mõetmatuseruumi peakohal walgustasi-wad ainult miljonid tähed. Wäga harwa tõusis siin ja seal rakett õhku waenlase talus, wõi wirwendas laugemalt helgi-wistaja kuma.

Meie mehed roomasiwad üsna waenlase ofastraat aia juure, leidsiwad koha üles, kust tema sekret ja eelwahifalgad ning maakulajad meie pool luuramas käisiwad. Mehed ei usaldanud aga selleft kitsast teest läbi minna ja otsustasi-wad tulduid teed tagasi tarwitada.

Üks nendest, iseäranis hakkaja, palus teift oodata ning otjustas üffinda waenlase kaewitute kaldale roomata, et näha, mis seal siinib, kus sarnane hauawaitus walitseb . . . Wuidu ei istu ju sakslased kaewikus wagusalt, nad — kas suitsetawad, laulawad, mängiwad suure lärmiga kaarta wõi jutustawad waljul häälel.

Kaewitusse minnes leidis ta sealt umbes poole wersta maa peal kuusteiftkümmend sakslast kolme kerge kuulipildujaga. Nad kõit puhtasiwad sügawas unes.

Kaewiku põhja, wee peale oli warwadesft ja laudadesft alus tehtud, nende peale oli prahti ja kuuseofki raputatud, mis lõppude-lõpuks palatitega kaetud olid. Ja siin puhta-siwad sakslased, teades, et „Rufs“ positsionifõda pidades neid ei tililita.

Kõike seda nähes pugest ta niifama tasa tagasi ja tea-tas oma leibusest teistele. Windi tasa ja nabiti nad kõit une pealt kinni. Oja meie mehi läks weel laugemale. — Wangiwõdetute käest saiwad nad kuulda, kuspool bataljonid referwis asuwad, kus batareid wiibiwad ning mehed afusid — julgemad — kahetakefti teele. Nad hilisid referwis seis-wate bataljonide seljataha, leidsid ühe raske, kuwetollise suurttüki üles, kellele hobused ette olid rakendatud, et seda suurttükki mujale wiia. Wahid aga tukkusid. Wiimased seoti kinni, pöörati hobused ümber, et nad kaewitute poole

ei jooksaks, laeti suurüüft ära ja anti tuld. Tshumadan lendas kaugele waenlase seljataha . . . Hobused läksid peruks ja kihutaksid ühes suurüüftiga allamäge kaewitute poole, kõite, mis ette juhtus, allatallates. Lähedal olewas reservis, kust perud hobused ühes suurüüftiga mööda tormasid, tõusis ääret segadus. Seda suurendas veel meie kahelja mehe poolt nende peale süstitud pommid. Viimased ruttasivad segadust oma kasuks tarvitades omade poole tagasi, kuhu nad ka viimati õnnelikult jõudsid. Seised ootastivad siin neid juba wangi- ja waenlaselt ärawõetud kuulipildujatega. Nad jutustasivad oma loo ära. Müüid anti kahela roodule käst peale tungida. See pealetungimine õnnestas hästi. Wõeti veel wangi, kuulipildujaid ja muud sõjasaaki. Ka tähendatud suurüüft kolme wigase hobusega leiti nende kaewitute lähedalt metsast terwelt. Waenlane aga taganes siin veel kaugemale, kui ennem.

Üle kuuekümneme mehe pandi ülemusele Georgi risti ja auraha saamiseks ette, niisama ka kaks ohwitseri ühes bataljoni komandöriaga. Peab üttema, et see lugu täelik sürpris oli, mida wäga haruldajeks lugeda tuleb. Miisugune sõja- ja meie pool ainult mõnikümend meest reast wälja löödnud — see on haruldane. Kui kulutuli lagunes see teade terwe korpuses laiali ning kahju oli meie komandol, et meile kunagi jarnast õnne wastu ei naeratanud.

Jumalaga igaweste.

E. Rejo.

Ella pakkis oma riideid jumadanidesse. Kuid see ei tähendanud veel, et ta ära sõidab, sest et see enam efimene lord polnud, kus ta, sõita otjustades, asju pakkis, ja see tegewus kui kõigeparem waigistaw rohi tema erkude peale mõjus. Olid kolm suurt kohwit, mis lõpmata hulga toredaid kleitisi ja peenet, läbipaistwat pesu ära neelanud, kinnipandud, hakkas Ella kübaraid sisse pakkima. Nende wiie karbi sisse wiskas ta ka kindad, kindid, boad ja pitsid.

Ella pakkis asju otjustawalt ja kiirelt, tema toatüdruf Roosa aga seisis tema kõrwal ja aitas teda kaunis laisalt, sest et ta kindel polnud, et asjade pakkimisega seetõttu tõeste tõi taga on. Kord — mäletas ta — olid juba kahelja kohwit täis pakitud ja lutud kõigil ees, toodi wälja iegi reijutshumadan, kuhu kõi need wäiksed asjad mahutusid, mis päris asjatad paistawad olewat, kuid milleleta Ella sarnane peenike naisterahwas tudagi läbi ei saa. Ka see sai tungul täis, pandi kinni ja mahutati automobili peale teiste asjade kõrwa. Ja siiski ei sõitnud Ella ära. Ta ei olnud nende kindlameelsete seas, kes ära sõidawad, kuigi arwas, et seetõttu hirmjaste wihaстанud on.

"Walitusehimumulised ja truu naised ei paki ilalgi oma asju selleks, et tõeste ära sõita," mõtles Roosa.

Mitu korda olid Franko ja Ella ära leppinud, kuid itka jälle oli tüli tõusnud, ja siis kahetsesid nad, et wabaduse on kaotanud ja otjustasid jäädawalt lahju minna. Kuid keski ei uskunud neid enam.

Sellepärast pakkiski ta Roosa hooletult asja, wiskas raste mantli õhulise, loorikerge kleidi peale, ja kingad — kübara, kinnaste ja taskurätikute peale.

"Ega nad kauaks itka siia jää!" tahtis ta nagu sellega ütelda.

"Ettewaatlikumalt, kõi kortsus ju ära, enne kui meie päralt jõuame!" tähendas Ella. "Ja tee, palun, rutemine: sinu päraft jään veel rongi peale hiljaks."

"Misjugu rongi peale?" küsis toatüdruf ilmsüüalt.

"Sa ei taha wiift enam teenida?" wastas temale proua terawalt.

Roosa jäi filmapiil wait ja wagusaks. Ta läks toaft wälja ja astus tafatefi Franko ukse tahja, et kuulata, mis see seal teeb. Kuid selle tegewuse pealt tabas teda Karl Rogan.

"Noh, tudas on?" küsis see.

"See kord lähed ta küll wiift tõeste ära."

Karl mees leiab alati nõu.

Kui habemeajajad hinda kergitawad ja wahupinsel puudub, siis peab proua sületoer wälja aitama.

"Kurad wõtaks!"

"Päris räbalt! Ta ähwardas mind selle eest teenistusest lahti lasta, et ma tema ärasõitu ei usu . . . Aga kuulake, tudas ta magab? . . . Päriselt norskab. Kui hirmus!"

"See, kes nõnda norskab, on — toer," ütles Rogan ja, saalist, rödu pealt ning suitsetamisetoast eesmärgita läbi luudates läks ta oma tuppa ning hakkas oma wana sõbrannale kirja kirjutama.

"Meil on ootamata uudis, Franko aga magab selle tagajärgi oodates. Ja ta wõib magada? Kas Ella tõeste sõidab? . . . Alles eila veel wandusid nad mulle, et üksteist armastawad . . ."

Rohkem ta kirjutada ei jõudnud, sest et Ella hääl kostis:

"Mõelge herrale, et ma ära sõidan."

Karl pidas palju mõnufamaks Ellaga alles idumalalaua jumalaga jätta ja otjustas nüüd ärasõitmise janti alnast pealt waadata, ilma et teda ennaft märgataks. Ta teadis, et Franko naist wäljasi saatma ei lähe, ja teda huwitas tangeste, kus nad jumalaga jätawad — toas wõi aias?

"Mias!" otjustas ta, kui Ellat lihtjas reijuriides ja Frankot ilma jalutuskepita majauksest wälja nägi astuwat. Franko oli nähtawaste täielikult rahulik, kuna aga Ella sügawiniised filmad ärewusest läitkisi.

"On kõi sisse pakitud?" küsis Ella, Roosa poole pöördes.

"Aga kus on reijumantel ja wiimatawari?"

Franko tegi automobili ukse lahti ja aitas Ellal sisse astuda. Waewalt üksteise peale waadates, surusid nad tumb-tumbagi kätt ja wahetasid mõned igapäewased laused.

"Milla rong ära sõidab?" küsis Franko.

"Hooletunni päraft!"

"Kuhu sinu kirjad saata?"

"Milanosse, wõerastemaja „Continental."

"Head teed!"

"Jumalaga!"

Automobil wuras kiirelt mööda maanteed ja kadus tolmupilwesse. Rahulikult ja kindlaste aiawarawat kinni pannes, astus Franko tuppa.

* * *

See oli liiga ilus: Karl wangutas pead, naeratas umbusklikult ja astus rödule, sõbralle wastu.

"Mu waene sõber!" ütles ta kaastundlikult, Frankole käsa wastu sirutades.

"Kui Jumal annab, siis on see tõeste lõpp," ütles see.

"Ei, sõber!"

"Tudas ei? Ja sinul jattub julgust seda kinnitada?" ja etteheitwalt waatas Franko sõbra otja. "Sgaweste! Wõistab ja, igaweste! Ma olen jäädawalt wabanenud ja

Selviimaseft jaamast juba sattus Franko ärevusse. Seal oli ka juba Stresa, waja maha astuda. Waikfelt ja häbelikult seisis Ella reisupalitu sisse mähitult, lumbagis käes wäike tshumadan, waguni ukse juures. Kui külm on järwe ääres! Ella hakkas kõhima. Osawõtkikult küsis Franko:

"Sa eht külmetafid ennast?"

"Jah, aga sellel ei ole suurt tähtsust."

Aurulaew liigles järwepinnal. Franko oli iseene peale oma ärevuse pärast pahane, ei suutnud aga kudagi südamepõhjust tagasi hoida. "Noh, mis itka! Mis on mul häbeneneda? Igauks wõib oma elu oma soowi järele rajada! On ta ju iseoma peremees. Karlale aga wõits ta julguste wastata: "Sulle ei meeldi, siis nägemiseni!" Aga Mart, ah, see Mart! Temaga on hoopis teine tubakas. Ta ütles kohe: Aga kes kirjutas sulle: "Alles näüd, äkki jäädes, tunnen ma emast uueste sündinud olewat, elan tõsist, täit elu ja tänan oma mehjust!"

Mis jaoks pidin ma ka temale kõit kirjutama!

Waat Mart ise on tubli poiss; tema on tõeste oma õnne sepp! Temal polnud waja pikalt kirjutada, telegrafeeris lihtsalt: "Kõikime Theaga jäädawalt lahtu. Sule." Ühidalalt ja selgelt.

Pallanza. See on wäike linnake, oma aedade rohelsuses uppumas. Juba wõis aurulaewa pealt üksikute wastutulejate nägu si teletada.

Ella astus kõrwale, tihedat loori näo ette lastes. Franko seisis laewaninas ja silmitsees teraselt, Marti rahwahulga seast wäljaotfida piüides.

Seal ta ongi. Ta on ükfinda ja sammub mehiste, kindlate sammudega sadamafillal edasi-tagasi. Franko oli päris tade. Waat, kus alles mees! . . .

Itka rohtem ja rohtem lähines luew fillale.

Aga mis on Martiga? Ta on nagu segane, mõttes, peaaegu ärevuses! Ta ei mätkagi lähinewat aurulaewa, ei wasta Franko terwituse peale.

"Arwatawaste teeb tal süda piina!" jostistas Ella, mehe õla tagant wälja waadates.

Tõsi! Luline tõsi! Waefel sõbral on päris nuller nägu.

"Sa süda teeb walu," kuulis Franko Ella jostistamist ja mõtles endamisi, et ta ise tdeste targemine on teinud.

Aurulaew jõudis silda. Franko kargas ruttu sadamafillale ja tõmbas, Marti juure jõudes, selle oma rinnale.

"Misjuguksesse wõderastemajasje?" küsis pakilandja, kelle kannul Ella sammus.

"Ah jah, kallid Marko! Ma unustasin sinule teatamast," ümises Franko häbelikult: "siin on ka Ella. Ta jääb kõigest mõneks päewaks ja läheb wõderastemajasje . . ."

Rõõmuhüüd lendas Marko huultelt. Ta tormas oma päästjanna juure hüüdes:

"Seie siin? Waat, kus armas üllatus. Mis wõderastemaja? Sellest ei ole juttugi. Kui õnnelik saab minu Thea olema teid nähes! . . . Hei, pakilandja! Usjad jia! Mingijugust wõderastemaja ei ole meil tarwis!" Ta kiskus pakilandja käest tshumadanid, kiskus autojuhi ja hakkas ise asju autosse mahutama: "Ah, kui heameel saab Theal olema!"

Õhtu läks Falbi juwemajas üliilusalt mööda. Peale õhtueinet läksid daamid rohuaeada jalutama, mehed aga panid, mõnustaste aiapingile istudes, figarid suitsjema. Täisõõnub meeste laisa pilguga waatlesid nad oma ilusate naiste armisaid liigutusi ja mõtlesid, et wabadus . . . muidugi wabadus . . . Siiski? Igaweste wanapoijsina wõi ju remata lefena olla . . . Muidugi wabadus . . .

Pudkinsi pillid. "Lubage mulle midagi kõhuwalu wastu!" pöörab keegi isand, aptegisje astudes, aptekri poole.

"Wõtke Pudkinsi pillid, kõigeparemad," wastab apteker.

"Ei, ainult mitte neid pillisi."

"Misparast ei soowi teie nendega proowi teha," küib apteker peale.

"Waadate . . . Pudkins, see olen ma ise."

Mees, kes wastust wõlgu ei jää.

Boeg (õngitsedes): "Isa, ütle, misparast on kalad tummad?"

Isa: "Kumal poiss, kas fina siis rääkida saad, kui wee all oled?"

Rõik on haiged.

Meie maailm, ühes kõigega, mis ta omaks wõib nime-tada, on haige ja pödur. Inimesed on haiged, riigid on haiged, kartulid on haiged, tööstus on haige, terve inimesemõistus on haige, kirik on haige, loomad on haiged, koolid on haiged, kõik on haiged, ja nii mitmed lamawad wiimafel hingetõmbamisel. Sult kõrgeauwäärilisi arstisi rawitsewad pödejat ilma ja katsuwad ajaloo tuikfoont, aga ükski ei inõista diagnofet üles seada, s. o. haigust ära tunda. Rawitsetakse hoopis waleste ja need, kes weel terwed on, jääwad arstirohtudest haigeks. Silmakirjaline wagabus on hinge waatumas, wanameelsus põeb wanusenõrktust ja wabameeljus waenoleb nurgawoodis. Wirstid käiwad rastejalgselt ringi, ilma et teada oleks, mis selle tagajärg on, minifirid lähewad hädise terwise pärast ametipuhkusele, salajamad riigindunikud ei ole itka weel oma head lootust taotanud ja wäitfed kõrwalised ifandad käiwad itka weel wabalt ilma häbitundmufeta ringi. Üleülbine rahu põeb nabakattendust, rahwufed kannatawad peapööritufes ja riigikasfadel on seedimine rikatud. Kaubandus peab kõigerastemat kriisist läbi tegema. Wabrikutel on kõht kinni, kaupmeestel on neerud haiged ja suurem osa aktsiaid põewad langetõbe. Börsed on nerwihaiged ja sahkerdajad rahakauplejad, kes wäärtpaberite langemist ootawad, kannatawad suurt unepuudust. Riikastel tõufed suurest wererohktusest weri pähe, proletarlased on tiisufes ja toidawad endid oma palehigiga, mis ei mattfew ega ka terwisele kosutaw ei ole. Külatoolmeistred kardetakse itka weel raswa minewat ja sunnitakse neid jõõmises para-just pidama.

Waimulikud põewad walgufektartust. Moosfal abielumehel on ristluud haiged. Wafirjandusel on lõualuukramp ja ei ole wõimalust ütelda, mis ta soowiks. Luema aja luuletufed põewad liimejookswat ja lontawad tahtmatakt. Wabameelsamad asfesforid ja linnanõunikud on kõhutõbes. Meie tenorid on kurguhaiged ja teatritel on halb maifse, sest tühjad lestad on kunstijumalanna jõõgitsu hoopis ära rik- tunud.

Saksamaa põeb suurujehullustust ja Belgia ja Poolamaa on werewaefed. Italia on enefe küll juba haigewoodist üles ajanud, aga täieste terweks ei wõi teda siiski weel pidada. Austria on wanufest nõrk ja waimuhaige. Sürgimaa on marutõbes ja tema terweksaamise peale — nagu meie arstiteadufest teame — ei olegi wiist jügugi lootust. Bulgaria on kuitõbine jne. jne.

Terwe reaktsion on wiimase wõimaluseni pödur, aga teda arstida on üllraste. Edumeelsed arstid teewad kõit, mis wähegi wõimalik: nad lasewad aadert, põletawad, peitfima d, elektrifiriwad, aga naht on liiga pakks, ei tungi midagi läbi, kõigemõjuwamad abinõud jääwad tagajärjeta ja üleüldine kannatus langeb minestufesje. — Ühe sõnaga: Rõik haiged!

Trii. Trail.

101. sõjanädalal.

Muhamedi õpetus. Prohwet Muhamedile ja tema jektifitsele Allile tuli kord üks mees vastu, kes Allit kohe sõimama hakkas, sest et see temale kord pahandust olewat teinud. All kuuldas seda sõimurahet kannatlikult ja rahulikult kaunis kaua, kuid viimaks ei suutnud enam välja kannatada ja wastas sõimamise peale sõimamisega. Siis läks Muhamed edasi, neid kahte oma tüli lõpetama jättes. Kui All jälle Muhamedi järele jõudis, heitis ta sellele pahaselt ette: „miks sa mind üksi jõišid selle häbemata inimese sõimu kuulama?“ Muhamed wastas: „kui see mees sind sõimas ja sina waitšid, nägin ma sinu ümber kümme inglit, kes temale wastasid. Kuid kui sina temale sõimusõnadega wastama hakkasid, lahkusid inglid, läksin ka mina.“

Meie lapsed. Isand juhtub Rootsi kantšil kahe poisi kesse peale, kellest teine, wanem, nooremat halastamata pekšab. Pahaselt pöörab isand tema poole: „kui mina sinu isa oleksin, annaksin sulle nõnda pükšimõdetu, et kolm kuud mäletatšid!“ Seda lõbu mõtte saada,“ hiritab pois. „Minu ema on praegu — leš!“ —or.

Inglane Petrogradi kändawal uulitsal, purjus tööliisele teejuhist weerides:

„Mi—na ta—haks War—ša—wi wak—sa—li!“

Tööline imestades: „Kes sind keelab, kui tahad, kõr-weta tas wõi kohe sinna!“ —nd.

Meie Matsi järgmine (99.) sõjanummer ilmub 9. juulil.

N. B. Üstfikute numrite ostjaid palume lahkeste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Дозв. воен. цензурою.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaason.

Wäljaandja J. Muni.

M. Schiffer'i trükk, Tallinnas

Karistus. Kalif Harun-al-Rashid jalutas lord, wõõras-tes riietes nagu hariitkult, linna uulitsatel, kui äkki ühest najast waju hädatisaga kaupmees Muhamed wälja kargas, kolm tema wihast naist kannul. Ehmatades kargas kalif kõrwale. Kawal Muhamed tarwitas seda juhtumist, jookšis tema selja taha ja sealt — lipsti maja uksest sisse. Kolm Muhamedi naist aga pidasid Harun-al-Rashidi ärewuses oma mehks, kargasid tema kallale ja tuupisid tubliste läbi.

Longates ja üleni siniseks pekstult jõudis Harun-al-Rashid koju.

Järgmisel päewal saatis ta Muhamedile kingitusets — weel kolm naist. —or.

Kudas linnud jõwad. Kui mõni inimene wähe jõõb, siis õelbasse tema kohta: jõõb kui lind!

See on wäga kahemõtteline wiisakus.

Linnud ei jõõ sugugi nii wähe, otse selle wastu, palju rohkem kui teised loomad. Warblane jõõb näit. õõpäewa kohta kats korda nii palju kui ise kaalub; pääsukene toidab oma poegi 475 korda päewas.

Õõkull wõib ühtjäregi 7 hiirt kinni pista, ilma et see tema terwiisele kahju teeks.

Oma kõrgeft kaswust hoolimata kaalub sookurg kõigest neli naela, aga hiljuti leiti ühe sookure kõhust kats forelli, kellest üks 2, teine — 2½ naela kaalus.

Kõige ablamad on aga tuid. Üks nendest on näit. sellega walmis saanud, et päewa jooksul 1.000 nijutera pugusše pistis.

„Meie Matsi“

Sellimiste wastuwõtmine teise pooleaasta peale awatud.

Piltidega ilustatud ajakiri „Meie Mats“ ilmub ka tulewal pooleaastal korralikult, nimelt iga laupäew, ja pakub palju aga ainult head, huwitawat lugemisewara. Ühes lugejate arwu suurenemisega on „Meie Matsile“ käesolewa pooleaasta jooksul ka terve rida sõjawaid kaas-tööliisi juure tulnud, mis lehte isearanis tuumakaks aitab teha. Romanisõpradele wõime tähendada, et tulewal pool-aastal pikem ilus ja ilihuwitaw roman ilmuma hakkab, mille kohta loodame, et ta lugejatele kindlasti saab meeldima.

Sellimistega palume rutata, siis ei tule wiitust ega ilmajäämist.

Sellimise hind kättesaatmisega aastas 5 r. 50 l., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 l. Toime-tuseft ise ära wies: aastas 4 r. 50 l., 6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 30 l. Ilmub iga laupäew.

Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume seniist adressi nr. teatada.

Toimetus ja tallitus:

Tallinnas, Harju ja Rüütli uulitsa nurgal nr. 46/15, „Seaduse“ raamatukaupluses.

Kõigeodavamad, terwiselohasemad ja maitswamad road walmistab tark perenaine ka praegusel kallil ajal

Dr. med. Hindhede

Cestujuliku kokaraamatu

järele. — Kaugeltki mitte üksnes taimetoidud, nagu ehk mõned arwawad. Hind 80 kop.

